

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

มนุษย์เป็นสัตว์โลกที่มีสมอง มีความรู้สึกนึกคิด และมีจินตนาการ สิ่งเหล่านี้ ทำให้มนุษย์มีความแตกต่างจากสัตว์ชนิดอื่น ๆ และเนื่องจากมนุษย์เป็นสัตว์สังคม มนุษย์จึงจำเป็นต้องมีความสัมพันธ์ และติดต่อสื่อสารกับบุคคลในสังคมเดียวกันหรือแม้แต่ในสังคมอื่น ความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นจึงปรากฏในรูปของความสัมพันธ์ในด้านดีและไม่ดี

จากความสัมพันธ์ที่มนุษย์ในสังคมมีต่อมนุษย์ด้วยกัน โลกปัจจุบัน กำลังนำมนุษย์ ไปมีความสัมพันธ์กับสิ่งอื่นอีก ไม่ว่าจะเป็นเครื่องจักร หรือสิ่งของ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งการที่มนุษย์มีความสัมพันธ์กับ " สื่อมวลชน " สื่อมวลชนถือได้ว่าเป็นผู้ที่มีบทบาทมากในสังคมปัจจุบัน มนุษย์ไม่สามารถหลีกเลี่ยงการใช้สื่อได้ เนื่องจากสังคมเป็นสังคมของข้อมูลข่าวสาร ดังนั้นการรู้เท่าทันข้อมูลข่าวสารจึงเป็นเรื่องจำเป็น มนุษย์อาศัยสื่อเป็นเครื่องมือในการดำรงชีวิตอยู่ ไม่ว่าจะเป็นการอ่านหนังสือพิมพ์ การชมโทรทัศน์ และการฟังวิทยุเพื่อติดตามข่าวสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน เพื่อที่จะได้ทราบว่า สังคม วัฒนธรรม การเมือง และสิ่งแวดล้อมรอบตัวมีความเป็นไปอย่างไรบ้าง

นอกจากการใช้สื่อเพื่อการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อตัวเองแล้ว มนุษย์ยังใช้สื่อเพื่อการบันเทิง หรือเพื่อผ่อนคลายอีกด้วย เช่น การรับรู้ข่าวบันเทิง ศิลปะ และไม่ว่าจะเป็นการใช้งานสื่อในด้านใดก็ตาม การหันมาให้ความสนใจสื่อเช่นนี้ ทำให้มนุษย์และสื่อสัมพันธ์กันโดยไม่รู้ตัว Pekka Isotalus (1985) ได้ตั้งข้อสงสัยในเรื่องของความสัมพันธ์ระหว่างคนกับสื่อว่า " เป็นที่น่าสงสัยว่า ทำไมผู้ชมจึงติดตามชมรายการนั้น ๆ ได้ทุกวัน และอะไรเป็นสิ่งที่ดึงดูดผู้ชมให้ชมรายการนั้น ๆ "

ความหมายของคำว่า Parasocial Relationship นั้น Elizabeth M. Perse และ Rebecca B. Rubin (1990) ได้กล่าวว่า " เป็นการรับรู้ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ในส่วนของผู้ชมรายการโทรทัศน์กับตัวบุคคลที่ปรากฏในสื่อมวลชน " นอกจากนี้ยังมีอีกหลายคำนิยาม อาทิ Parasocial Relationship คือ

การสร้างภาพความสัมพันธ์แบบ Face to Face (Horton & Wohl 1986)
 ภาพลักษณ์ของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Watson & Hill 1984)
 การเกิดปฏิสัมพันธ์เทียม (Hansen 1988)
 ความสัมพันธ์ทางสังคมที่ถูกสร้างขึ้นมาโดยการจินตนาการ (Alperstien 1991)
 การที่สื่อที่เลียนแบบการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคล (Cathcart & Gumpert 1983)
 การมีสิ่งที่เปรียบเสมือนเพื่อน (Koenig & Lessan 1985) และ
 มิตรภาพเทียม (Perse 1990)

จะเห็นได้ว่าสื่อมีอิทธิพลต่อมนุษย์อย่างมาก และนอกจากสื่อจะมีอิทธิพลในการดำรงชีวิตแล้ว ปัจจุบัน สื่อมีอีกสถานภาพหนึ่งคือ เป็นเพื่อนของผู้รับสาร เป็นสิ่งที่พวกมนุษย์หรือผู้รับสาร มีความรู้สึกผูกพันด้วย สิ่งที่สื่อแสดงออกมา มักจะมีอิทธิพลและมีผลกระทบต่อความรู้สึกของผู้ชม โดยผู้ชมจะรู้สึกมีความสัมพันธ์กับสิ่งที่เป็นตัวแทนจากรายการต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งรายการประเภทละครโทรทัศน์

ละครโทรทัศน์นั้น เป็นสิ่งที่นำเสนอความสนุกสนาน เพลิดเพลิน นอกจากนี้ในเรื่องราวของละคร มีการกระทำ และมีการดำเนินเรื่องอย่างเป็นลำดับขั้นตอน ผ่านการนำเสนอในแต่ละตอน การกระทำส่วนใหญ่ที่เกิดขึ้น เป็นการกระทำด้วยบทสนทนา ตามความเป็นจริงแล้ว รูปแบบของละครโทรทัศน์ ยังคงมีพื้นฐานอยู่บนความเข้าใจง่าย ไม่ว่าจะป็นละครที่เามาจากเรื่องเก่าที่ประสบความสำเร็จมาสร้างใหม่ โดยให้ดาราที่ถือได้ว่าโดดเด่นที่สุดในขณะนั้นเป็นผู้รับบทแทนดาราที่เคยเล่นมาก่อน นอกจากนี้ยังมีความจำเเจทางด้านเนื้อหา ซึ่งจะได้แก่นเนื้อหาประเภท แม่สามีลูกสะใภ้ เรื่องราวเกี่ยวกับการชิงรักหักสวาท ความรักใส ๆ ของวัยรุ่น เรื่องราวเกี่ยวกับครอบครัว ความวิเศษอาฆาต และความมดัญญูไม่มีที่สิ้นสุด ซึ่งทั้งหมดคือกระจกสะท้อนชีวิตและสังคมจริง

ละครโทรทัศน์ เป็นการนำเรื่องราวความเป็นจริงในสังคมมาเสนอ โดยอาศัยตัวแสดงเป็นผู้ถ่ายทอดบทบาทนั้น ๆ ให้ผู้ชมได้รับรู้ เมื่อผู้ชมรับรู้ ก็เกิดปฏิกิริยาตอบสนองต่อทั้งละครโทรทัศน์ และดาราที่เล่นละครโทรทัศน์เรื่องนั้น เมื่อผู้ชมมีการตอบสนองต่อสิ่งที่ได้เห็นได้ชมจากรายการโทรทัศน์ ความสัมพันธ์จึงเกิดขึ้น จะเห็นได้ชัดว่า ความสัมพันธ์ส่วนใหญ่จะเห็นได้ชัดจากรายการประเภทละครโทรทัศน์

“ผู้ชมมักจะพูดคุยถึงเรื่องตัวละคร เหมือนเวลาที่ถกเถียงกันถึงเรื่องของตัวเอง และจากตัวละครนี้เองที่ทำให้ผู้ชมมีประสบการณ์ ทั้งด้านสุขและเศร้าร่วมกับตัวละครนั้น นอกจากนี้ในบางครั้ง ผู้ชมไม่สามารถแยกแยะผู้แสดง ออกจากบทบาทที่เขาหรือเธอได้รับได้เลย ” (A.M. Rubin & Perse , 1985)

เวลาที่ผู้ชมชมละครหรือชมรายการโทรทัศน์ พวกเขาจะจินตนาการไปตามการดำเนินเรื่องหรือการดำเนินรายการนั้น ๆ สิ่งที่เกิดขึ้นได้คือ การที่คนเรายืมเวลาที่ตัวละครสุขสมหวัง และร้องไห้เมื่อตัวละครร้องไห้หรือผิดหวัง สิ่งเหล่านี้เป็นจุดเริ่มต้นของความสัมพันธ์ระหว่างคนกับสื่อ หรือที่เรียกว่า ความสัมพันธ์ทางสังคมถึงความจริง นั่นเอง ผู้ชมบางกลุ่มมักจะให้ความสนใจกับสื่อมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเวลาที่เขาอยู่คนเดียว และผู้ชมลักษณะนี้ จะเริ่มเข้าสู่ในโลกที่ถูกสร้างขึ้น มา และบ่อยครั้งที่ผู้ชมเหล่านี้ จะสร้างภาพความสัมพันธ์ทางสังคมกับนักแสดง

โดยส่วนมาก ความรู้สึกที่เกิดขึ้น ระหว่างผู้ชมและนักแสดงนั้น เป็นความสัมพันธ์ที่ผู้ชมสร้างขึ้นมาฝ่ายเดียว ผู้ชมจะรู้จักนักแสดงคนนั้น ในฐานะตัวละครตัวหนึ่ง และคิดว่าตัวละครนั้นเป็นตัวตนจริง ๆ ของนักแสดง นั่นเพราะเวลาชมละครโทรทัศน์ ผู้ชมจะมีความรู้สึก เหมือนกับว่าตนเองอยู่ในเหตุการณ์นั้น ๆ และตัวแสดงทุกตัวก็คือตัวละครนั้น ๆ ซึ่งมีตัวตน มีชีวิตจริง ๆ

การที่คนเราจะมีอารมณ์ตามไปกับตัวละครหนึ่งหรือมีความรู้สึกร่วมไปกับละครเรื่องหนึ่ง ๆ ได้นั้น และการที่เราจะมีความรู้สึกถึงสิ่งที่เห็นในละครเป็นอย่างไรนั้นจริง ๆ คล้าย ๆ กับเราอยู่ในเหตุการณ์นั้น จะต้องมีการรวบรวมอารมณ์ของตัวละครและบรรยากาศในเรื่องนั้น ๆ มาไว้ในตัวเรา ดังนั้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อตัวแสดงซึ่งรับบทเป็นตัวละครใดก็ตามมีความชำนาญในการแสดงมากเท่าไร ผู้ชมก็จะยิ่งเข้าถึงอารมณ์ได้มากเท่านั้น ดังเช่น กรณีที่ดารานักแสดงหลายท่านที่มีความสามารถในการแสดงสูง มักจะถูกผู้ชมกำหนดให้เป็นตัวละครนั้น ๆ หรือไม่เช่นนั้นก็จะถูกคาดหวังให้มีลักษณะและนิสัยเช่นละครที่เขาและเธอได้สวมบทบาท

ในการชมละครโทรทัศน์แต่ละครั้งนั้น ผู้ชมต้องอาศัยการรับรู้และการตีความเพื่อที่จะได้เข้าใจในเรื่องที่ถูกนำเสนอ แม้ว่าบริบทของละครโทรทัศน์จะดูเหมือนสิ่งที่เพื่อนอย่างเห็นได้ชัด แต่ว่าผู้ชมบางคนก็ไม่สามารถแยกความจริงและความเพ้อฝันออกจากกันได้ การรับรู้จะช่วยให้ภาพและเรื่องราวที่เห็นมีความชัดเจนขึ้น การรับรู้บทบาทของตัวแสดงนี้ไม่ได้มีเพียงแค่เรื่องราวในละคร เพราะผู้ชมยังอาศัยความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเหตุการณ์ หรือความรู้เดิมซึ่งอาจจะมาจากสื่อต่าง ๆ ที่ทำให้ผู้ชมมองตัวแสดงว่ามีลักษณะนิสัยเหมือนกันทั้งในจอและนอกจอ แต่ทั้งนี้ผู้ชม

แต่ละคนย่อมมีความเข้าใจต่อสิ่งที่เห็นต่างกัน เนื่องจากมีความต่างเกี่ยวกับองค์ประกอบของการรับรู้ และโครงสร้างของการรับรู้ของแต่ละบุคคล

กรณีของ ชลิตา เฟื่องอารมย์ เป็นเพียงตัวอย่างหนึ่ง ที่ถึงแม้จะไม่รุนแรงนัก แต่ก็สามารถอธิบายลักษณะความสัมพันธ์ทางสังคมถึงความจริงให้เห็นได้ ชลิตาเป็นตัวแสดงเอกตัวหนึ่งในเรื่องสามหนุ่มเนื้อทอง ได้กล่าวให้สัมภาษณ์หนังสือพิมพ์ข่าวสด (1 สิงหาคม 2541) ว่า มีผู้ชมโทรศัพท์มาที่บ้าน และขอพูดคุยกับลำภา (ชื่อตัวละครที่เธอเป็นผู้รับบทในเรื่อง) นอกจากนี้ยังขอซื้อสุนัข โดยเสนอราคาที่สูง ทั้ง ๆ ที่เธอไม่ได้ขายสุนัข แต่ในเรื่องเธอได้ขายสุนัข จะเห็นได้ว่าในกรณีนี้ เป็นตัวอย่างของความสัมพันธ์ที่ผู้ชมมีต่อสื่อได้อย่างชัดเจน เพราะหลังจากที่ผู้ชม ชมละครโทรทัศน์เรื่องนี้แล้ว จะจินตนาการตามความรู้สึกนึกคิดของตนเองว่า นักแสดงคนนั้นเป็นอย่างไรที่ภาพในละครได้นำเสนอ

ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ชมกับตัวแสดงในโทรทัศน์ไทยนั้น จะเกิดเป็นความสัมพันธ์ในลักษณะชื่นชม หากนักแสดงนั้นสวมบทบาทเป็นคนดี แต่ในทางกลับกันหากนักแสดงนั้นสวมบทบาทเป็นตัวร้าย ก็จะถูกผู้ชมเกลียดชัง ดังที่เคยปรากฏเป็นตัวอย่างมาแล้ว ในละครเรื่องดาวพระศุกร์ ทั้งในแบบต้นฉบับ และในแบบของการกลับมาทำใหม่ ผู้ชมจะรู้สึกรักและสงสารนางเอก ที่ถูกแม่เลี้ยงและนางอิจฉารังแก และในขณะเดียวกันก็จะมีอาการเกลียดชัง ตัวแสดงที่เป็นแม่เลี้ยงและนางอิจฉา ความรู้สึกนี้พาดพิงไปถึงความเป็นดาราด้วย กล่าวคือผู้ชมจะรักและสงสารดาราที่ได้รับบทเป็นนางเอก และเกลียดดาราที่รับบทเป็นแม่เลี้ยงและนางอิจฉา โดยไม่ได้แยกแยะพวกเขาเหล่านั้นจากภาพที่ปรากฏในละครเลย

การแสดงออกถึงความชื่นชมนั้น ผู้ชมมักจะมอบของหรือสินน้ำใจหากมีโอกาสได้เจอกัน นักแสดงที่ตนชื่นชอบ ในขณะเดียวกันก็จะหาทางตอบโต้หากได้พบเจอนักแสดงที่เขาไม่ถูกใจ การตอบโต้เป็นไปได้ทั้งทางความคิด การกระทำและคำพูด และโดยต่อหน้าและไม่ต่อหน้า กล่าวคือเป็นการแสดงออกว่าชื่นชมหรือไม่ชอบ เช่นในกรณีที่ผู้ชมรู้สึกชื่นชมนักแสดงตัวนั้น ก็จะมีอาการอยากเจอ อยากรู้เรื่องราวต่าง ๆ ของดาราที่แสดงเป็นตัวแสดงตัวนั้น เมื่อมีโอกาสได้เจอก็จะมีการขอลายเซ็น สำหรับตัวแสดงที่ไม่ชอบ ก็จะไม่อยากติดตาม และในบางครั้งก็จะตอบโต้ด้วยคำพูดขณะที่กำลังชมละครโทรทัศน์เรื่องนั้น ๆ

ผู้ชมส่วนใหญ่ จะแสดงความคิดเห็น และวิพากษ์วิจารณ์ว่า เกลียดคนนั้น ชอบคนนี้ แต่ความเกลียดและความชอบที่รู้สึกกับตัวละคร ไม่ใช่เพราะตัวตนจริง เช่นมีผู้ชมท่านหนึ่งให้ความเห็นว่า ไม่ชอบปรียานุช เพราะเล่นทราวย่อมสี่ นิสัยไม่ดี กรณีนี้ผู้ชมมองภาพปรียานุชเป็นบทที่เธอได้รับ แต่ไม่ได้มองถึงความเป็นตัวเธอที่แท้จริง และผู้ชมบางคนยังให้ความเห็นว่า ไม่ชอบที่ปรียานุชเล่นบทแบบนี้ เพราะปรียานุชเป็นคนเรียบร้อย ไม่ควรรับบทเป็นสาวเบรี้ยว

เป็นที่น่าสังเกตว่าความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้น เป็นปรากฏการณ์ที่น่าสนใจ เพราะโดยปกติมนุษย์เราจะมีความสัมพันธ์กันได้ต่อเมื่อ มนุษย์ได้มีการติดต่อสื่อสารกัน แต่ในกรณีที่ผู้ชมมีความสัมพันธ์กับผู้ที่อยู่ในสื่อ เป็นการที่ผู้ชมมีความรู้สึกมีส่วนร่วมในสื่อ้นั้นมากกว่า เป็นการมีส่วนร่วมทางความรู้สึก เกิดขึ้นได้จากการที่ผู้ชมดูรายการนั้น ๆ เป็นประจำสม่ำเสมอ จนสร้างภาพอย่างที่เราเห็นในโทรทัศน์ และนี่ก็คิดเอาเองว่า ภาพที่ได้เห็นเป็นความจริง

เมื่อผู้ชมได้รับชมละครเรื่องหนึ่ง ๆ ผู้ชมหลายคนอาจมีความรู้สึก และตีความหมายต่อเนื้อหาที่ได้ชมไม่เหมือนกัน นั่นเพราะผู้ชมมีประสบการณ์ต่อเรื่องนั้น ๆ ไม่เหมือนกัน กรณีนี้รวมถึงการตีความหมายให้กับตัวแสดงด้วย ในตัวแสดงตัวเดียวกัน ผู้ชมคนหนึ่งอาจมีความรู้สึกไม่ชอบ ในขณะที่ผู้ชมอีกคนหนึ่งชอบ แม้ว่าตัวแสดงนั้นจะได้รับบทเป็นตัวร้ายก็ตาม ในการให้ความหมายนี้ เป็นสิ่งแสดงให้เห็นว่า ผู้ชมมีความสัมพันธ์ทางสังคมกับความจริงกับตัวแสดงแล้ว เป็นความสัมพันธ์โดยการที่ผู้ชมมีความรู้สึกต่อตัวแสดงนั้น ๆ และเป็นจุดเริ่มต้นของการอยากมีความสัมพันธ์มากกว่าความรู้สึก คืออยากพบเห็น อยากชิดใกล้ หรือ แม้แต่การไม่อยากพบเห็นหรือไม่อยากชิดใกล้ก็ตาม

เนื่องจากปัจจุบัน ละครโทรทัศน์ต่างมีการแข่งขันกันมาก เพื่อให้ได้คุณภาพ และเป็นที่ยอมรับของผู้ชม แต่ละครโทรทัศน์จะไม่ประสบความสำเร็จเลย หากผู้ชมไม่ให้ความสนใจเพราะมีความรู้สึกว่า ตัวแสดงที่ปรากฏออกมา ไม่ตรงกับที่ต้องการและไม่ชมละครโทรทัศน์เรื่องนั้น ๆ นอกจากนี้ การประเมินตัวแสดงในละครโทรทัศน์นั้น จะทำได้โดยการศึกษาถึง ความรู้สึกที่ผู้ชมมีต่อตัวแสดงนั้น ๆ หากผู้ชมมีการแสดงความรู้สึก และวิพากษ์วิจารณ์ตัวแสดง ก็แสดงว่าผู้ชมให้ความสนใจ ทั้งตัวแสดงและละคร การวิจัยครั้งนี้จึงมีส่วนช่วยในการ ศึกษาถึงลักษณะของตัวแสดงที่สามารถดึงดูดผู้ชม ให้ติดตามละครเรื่องนั้น ๆ ตั้งแต่ต้นจนจบได้ และเพื่อเป็นการประเมินความสามารถของตัวแสดงอีกด้วย

การเพิ่มจำนวนขึ้นของละครโทรทัศน์ ทำให้ผู้ผลิตละครจำเป็นต้องสร้างกลยุทธ์เพื่อให้ละครได้รับความนิยม และปัจจัยสำคัญที่ทำให้ละครได้รับความนิยมคือ ตัวแสดง ดังนั้นผู้จัดละครจึงจำเป็นต้องเลือกตัวแสดงที่มีความน่าดึงดูดหรือน่าสนใจ เพื่อดึงให้ผู้ชมชมละครของตน ซึ่งการศึกษาในเรื่องความสัมพันธ์ทางสังคมถึงความจริงระหว่างผู้ชมและตัวแสดงในละครโทรทัศน์นั้นเกิดขึ้นเพื่อ พัฒนาในส่วนนี้ได้ นั่นคือ ผู้ผลิตจะสามารถรู้ได้ว่าตัวแสดงตัวใดมีความสามารถในบทบาทและน่าสนใจจนกระทั่งทำให้ผู้ชมเกิดความสัมพันธ์ได้ และผู้ผลิตจะสามารถเลือกตัวแสดงให้เหมาะกับบทบาทได้ เพื่อเป็นแรงดึงดูดให้ผู้ชมชมละครของตน

อย่างไรก็ตามการศึกษาความสัมพันธ์ทางสังคมถึงความจริงระหว่างผู้ชมและตัวแสดงในละครโทรทัศน์นั้น ยังสามารถพิสูจน์กระบวนการหนึ่งทางสื่อสารมวลชน นั่นคือ สามารถพิสูจน์ได้ว่า ผลกระทบของสื่อที่มีต่อผู้รับสารยังคงมีอยู่จริงหรือไม่ เนื่องจากการศึกษาความสัมพันธ์ทางสังคมถึงความจริงเป็นเรื่องของการศึกษาความสัมพันธ์ที่ผู้ชมมีให้ต่อตัวแสดงในละครโทรทัศน์ และเมื่อผู้ชมมีความสัมพันธ์ และมีการแสดงออกทั้งขณะชมละคร หรือหลังจากชมละคร ก็ย่อมสรุปได้ว่า คำกล่าวที่ว่าสื่อมีผลกระทบต่อผู้รับสาร ยังมีอยู่จริง

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ทางสังคมถึงความจริง ที่เกิดขึ้นระหว่างผู้ชมและตัวแสดง โดยเน้นความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นกับนักแสดง บุคคลเหล่านี้เป็นผู้ที่มีบทบาทกับผู้ชมมากในปัจจุบัน ถือเป็นส่วนหนึ่งของผู้รับสาร ที่ผู้ผลิตต้องให้ความสำคัญ การวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งศึกษาว่า ความสัมพันธ์ทางสังคมถึงความจริงดังกล่าวจะเกิดขึ้นจริงหรือไม่ และเกิดขึ้นได้อย่างไร เพื่อประโยชน์ในการประเมินผลกระทบที่ละครหรือตัวละครนั้น ๆ มีต่อผู้ชม ตลอดจนเป็นประโยชน์ในการคัดเลือกตัวแสดงที่จะมารับบทในละครเรื่องต่อ ๆ ไป ให้มีความเหมาะสม และเป็นที่พอใจของผู้ชม

ปัญหานำวิจัย

1. ความสัมพันธ์ทางสังคมถึงความจริง (Parasocial Relationship) ระหว่างผู้ชมกับตัวแสดงเกิดขึ้นได้อย่างไร
2. ลักษณะความสัมพันธ์ และการแสดงออกซึ่งความสัมพันธ์ทางสังคมถึงความจริง ของผู้ชมเป็นอย่างไร
3. ความสัมพันธ์ดังกล่าวถูกเก็บรักษาไว้อย่างไร และอะไรเป็นปัจจัยที่ทำให้ผู้ชมยุติความสัมพันธ์ดังกล่าว (ในกรณีที่ผู้ชมยุติหรือเปลี่ยนความสัมพันธ์)

วัตถุประสงค์ในการทำวิจัย

1. เพื่อทราบถึง การสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมถึงความจริงระหว่างผู้ชมกับตัวแสดง
2. เพื่อเข้าใจถึงลักษณะของความสัมพันธ์ และการแสดงออกของความสัมพันธ์ที่ผู้ชมต่างประเภทมีต่อตัวแสดงในละครโทรทัศน์
3. เพื่อทราบถึงการรักษาความสัมพันธ์ดังกล่าวไว้ และศึกษาเหตุที่ผู้ชมยุติความสัมพันธ์ดังกล่าว (ในกรณีที่ผู้ชมยุติหรือเปลี่ยนความสัมพันธ์)

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาความสัมพันธ์ทางสังคมถึงความจริง ระหว่างผู้ชมกับตัวแสดงในโทรทัศน์ไทยนี้ กลุ่มเป้าหมายที่ผู้วิจัยจะทำการศึกษา คือกลุ่มผู้รับสารในจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยทำการแบ่งกลุ่มเป้าหมายในการศึกษาออกเป็นกลุ่มตามลักษณะเกณฑ์ของประชากร และการกำหนดกลุ่มเป้าหมายเช่นนี้ เนื่องมาจากว่าพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นพื้นที่ที่ผู้วิจัยมีความคุ้นเคย ทั้งสภาพภูมิประเทศและประชากร ดังนั้นเป็นการสะดวกที่จะได้ข้อมูลครบถ้วน

นอกจากนี้ จะเห็นได้ชัดว่าข่าวเกี่ยวกับเรื่องของความสัมพันธ์ทางสังคมถึงความจริงมักจะเป็นการกล่าวถึงกลุ่มผู้ชมกรุงเทพมหานครกับตัวแสดง มากกว่าจะเป็นข่าวเกี่ยวกับผู้ชมต่างจังหวัดแต่ละครโทรทัศน์มีได้จำกัดอยู่เพียงแคในกรุงเทพมหานครเท่านั้น จึงควรมีการให้ความสำคัญ และทำการศึกษถึงผู้รับสารที่อยู่ในต่างจังหวัดด้วย ผู้วิจัยได้พิสูจน์โดยการพูดคุยและสังเกตแล้วว่า ผู้ชมละครโทรทัศน์ในจังหวัดสุราษฎร์ธานีจำนวนมาก เป็นผู้ที่ให้ความสนใจ และติดตามชมรายการโทรทัศน์อย่างสม่ำเสมอ และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง รายการที่เป็นที่ได้รับความนิยมอย่างมากรายการหนึ่งก็คือละครโทรทัศน์

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้มุ่งเน้นการศึกษาความสัมพันธ์ทางสังคมถึงความจริง ระหว่างผู้ชมและตัวแสดงละครโทรทัศน์ ซึ่งในที่นี้ หมายถึงตัวแสดงในโทรทัศน์ไทยเพียงอย่างเดียว เป็นการศึกษาลักษณะความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นจากการติดตามละครโทรทัศน์อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ เรียกว่ากลุ่มเป้าหมายนั้นจะต้องเป็นผู้ที่ชมละครอย่างจริงจัง โดยศึกษาถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดความสัมพันธ์กัน ตลอดจนลักษณะและปฏิกิริยาของผู้รับสาร ที่มีต่อบุคคลที่ตนชื่นชอบหรือรังเกียจ

อย่างไรก็ตามในงานวิจัยครั้งนี้ ข้อมูลบางส่วนได้จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลในปี พ.ศ. 2542 และ บางส่วนได้จากการสัมภาษณ์ในปลายปี พ.ศ. 2543 เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นปัจจุบันมากที่สุด โดยผู้ให้ข้อมูลเป็นคนเดิมทั้งสิ้น

ข้อตกลงเบื้องต้น

ในการชมละครผู้ชมจะจินตนาการตามเรื่องราวและบทบาทของตัวแสดงที่ละครนำเสนอ และจะมีการสร้างภาพลักษณ์ของตัวแสดงขึ้นไว้ในใจ เมื่อผู้ชมมีการสร้างภาพลักษณ์ของตัวแสดง ภาพลักษณ์นั้นจะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมในความสัมพันธ์ทางสังคมถึงความจริงของผู้ชม

ข้อสันนิษฐาน

1. การหลงใหลในภาพลักษณ์ของตัวแสดงที่มีชื่อเสียง สามารถเป็นแรงผลักดันให้เกิดความสัมพันธ์ทางสังคมถึงความจริงได้
2. ความสัมพันธ์ทางสังคมถึงความจริงและการแสดงออกของพฤติกรรมของผู้ชมเป็นผลจากความถี่และความสม่ำเสมอ ของการปรากฏตัวทางโทรทัศน์ของตัวแสดง
3. ผู้ชมจะอาศัยประสบการณ์จากการชมละครและทัศนคติของตนตัดสินตัวแสดง
4. พฤติกรรมที่ผู้ชมแสดงออกต่อตัวแสดงทั้งด้านความคิด คำพูดและการกระทำ เป็นผลมาจากภาพลักษณ์ของตัวแสดง
5. การรักษาหรือยุติความสัมพันธ์ขึ้นอยู่กับภาพลักษณ์ของตัวแสดง

นิยามศัพท์

สื่อ	: สื่อวิทยุโทรทัศน์
ตัวละคร	: ตัวละครในละครโทรทัศน์เช่น พระเอก - นางเอก
ตัวแสดง	: ตัวแสดงหรือนักแสดงที่รับบทบาทต่าง ๆ ในละคร

ผู้ชม : ในงานวิจัยนี้หมายถึงกลุ่มผู้ชมในจังหวัด
สุราษฎร์ธานี ผู้ชมที่ติดตามชมรายการโทรทัศน์
ประเภทละครอย่างสม่ำเสมอ ต่อเนื่องเป็นประจำ
ทุกวันทุกตอนหรืออาจจะขาดได้บ้างเป็นบางตอน

ความสัมพันธ์ทางสังคมถึงความจริง : เป็นความสัมพันธ์ระหว่างผู้ชมกับ ตัวแสดงใน
โทรทัศน์ เป็นความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นฝ่ายเดียว
โดยไม่รู้ตัว มีการแสดงความรู้สึกทั้งทาง ด้าน
บวกและลบ ทั้งยังมีการแสดงออกต่อผู้ที่ตน
มีความสัมพันธ์ด้วย

ทัศนคติ : ความรู้สึก ความเชื่อที่ผู้ชมมีต่อตัวแสดง
เปลี่ยนแปลงได้ยาก

ภาพลักษณ์ : ความรู้ที่ผู้ชมมีต่อตัวแสดง เป็นความรู้ที่ผู้ชม
สร้างขึ้นมาเอง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้ผลิตรายการละครโทรทัศน์ในการประเมินผลกระทบที่ตัว
แสดงละครโทรทัศน์มีต่อผู้ชมผ่านบทบาทในละคร
2. เพื่อเป็นประโยชน์ ในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ชม และบุคคลในสื่อ
3. เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้ผลิตรายการละครโทรทัศน์ในการวัดคุณภาพและความ
สำเร็จของละครโทรทัศน์ผ่านตัวแสดงในละครโทรทัศน์